

Lesy nás nepotřebují, my je ano. Poslechněte si 3. díl našeho podcastu Hlasy proměny 2.

17.1.2025 - | Člověk v tísní

V Klepačově lesníci už padesát let přetváří tamní les na takzvaný výběrný. To znamená, že se do něj zasahuje přírodě bližším způsobem, pracuje se s jednotlivými stromy a netěží se velké plochy najednou.

„Všechno, co neškodí, necháváme,“ vysvětluje Tomáš Pospíšil ze Školního lesního podniku Křtiny. „Výběrný les by měl být stabilnější a odolnější proti vnějším vlivům a tomu, co nás čeká,“ dodává s ohledem na změnu klimatu, jejíž dopady mění i podobu našich lesů.

Více lesů, ale méně zdravých

Environmentální poradce Člověka v tísní, Jakub Zelený dále vysvětluje, že zalesněná plocha v Česku sice v posledních letech stoupá, zdraví lesů u nás ale klesá.

„Česká republika se v posledních šesti letech potýká s následky vážné kůrovcové kalamity, nejhorší v celé Evropě,“ říká Zelený. „Je způsobena dlouhodobějším poklesem zdraví lesů, ale i proměnou klimatu. Trpí i v důsledku nevhodných hospodářských praktik. Takto oslabený les je potom snadnou kořistí pro lýkožrouta smrkového neboli kůrovce,“ vysvětluje.

Podrobnější analýzu o zdraví českých lesů můžete najít v tomto článku:

Les lidi nepotřebuje

V České republice je dodnes typický pasečný způsob hospodaření (kdy se lesy jednorázově skácí a následně uměle vysází).

„V dobách komunismu jsme mysleli, že les budeme řídit, plánovat a potom bude všechno pod kontrolou. Tohle přesvědčení přetrvává dodnes. Už se ale ukázalo, jak nesprávná úvaha to je. Navzdory všem plánovaným výsadbám a těžbám bylo až devadesát procent všech těžeb kalamitních,“ upozorňuje Zelený na velké množství neplánovaných těžeb v roce 2021.

„My jako lidé jsme lesy úplně změnili – druhovou skladbu, strukturu lesa, půdní podmínky. Lesy, které jsou takto změněné, nejsou schopny na aktuální změny reagovat. Z pohledu lidského života to vypadá jako katastrofální situace, ale lesní prostředí pouze reaguje na změněné podmínky a poradilo by si s tím. Les lesníka nepotřebuje, bude se vyvíjet i bez něj. Lesníka a les potřebuje člověk,“ dodává Tomáš Pospíšil.

Změny se dějí i u vody

Zelený vysvětluje i souvislost s vodou.

„Dochází k nárůstu teploty a výkyvům. Máme dlouhá období sucha, následovaná velkými srážkami. Voda tak nemá čas vsáknout se do půdy, odtéká z krajiny. Lesy nemají dostatek vody, jsou oslabené a náchylné na škůdce.“

Environmentální poradce zároveň poukazuje na to, že se v Česku přestává dařit smrku.

„Dnes, když je tepleji, se smrku u nás nedaří. Proto právě v nižších polohách, jako je Vysočina, jsou lesy velmi oslabené,“ dodává.

Psychologická součást naší krajiny

Přírodě blízký les se tedy vyplatí také ekonomicky. *„Podle přírodě blízkých modelů zjistíme, jak les přirůstá a kolik můžeme vytěžit, aby to nešlo na úkor lesa,“* vysvětluje Pospíšil a dodává, že to může být až 11 kubických metrů na hektar a rok.

Oba odborníci hovoří o funkcích, které les plní.

„Kromě produkce dřeva je to regulace mikroklimatu, ovlivňování množství srážek a prevenci sucha. Lesy jsou útočištěm pro zvěř, biodiverzitu. Patří to k naší krajině esteticky, psychologicky,“ říká poradce z Člověka v tísní.

Zlepšujeme se, ale příliš pomalu

„Vidíme pozitivní posun v reakci na aktuální kalamitní situaci. Lesníci už začínají chápat, že je potřeba praxi změnit,“ hodnotí Zelený postup v posledních letech. *„Změna je ale příliš pomalá, než abychom to zvládli změnit,“* dodává.

Pospíšil zůstává optimistický.

„Máme spolupráci s mnoha majiteli lesů, kteří hledají způsob, aby se do stejné situace nedostali. Jsem optimistický v tom, že se myšlení nás lesníků mění, protože nám příroda ukazuje něco jiného.“

Kde náš klimatický podcast najdete

Podcast Hlasy proměny 2: Mění se klima, měníme se i my můžete poslouchat na našem YouTube kanálu a ve všech běžných podcastových aplikacích (Spotify, Apple Podcasts, České podcasty).

Podcast vznikl v organizaci Člověk v tísní. První epizodu podcastu připravila Martina Pouchlá. O mix zvuku se postaral Tomáš Tkáč. Hudbu složil Tomáš Pernický, dramaturgii zastala Magdaléna Trusínová a věcnou správnost garantuje Jakub Zelený. Autorkou vizuálu je Radka Tomašíková.

Druhá série podcastu byla finančně podpořena Evropskou klimatickou nadací.

<https://www.clovekvtisni.cz/lesy-nas-nepotrebuji-my-je-ano-poslechnete-si-3-dil-naseho-podcastu-hlasy-promeny-2-12231gp>